

**Справа «Коктиш проти України»
(«Koktysh v. Ukraine» 43707/07)¹**

Ключовий висновок: екстрадиція заявника до Білорусі буде порушенням Конвенції.

У рішенні, ухваленому 10 грудня 2009 року у справі «Коктиш проти України», Суд, постановив, що:

- мало місце порушення ст. 3 Конвенції;
- було порушено ч. 1, 4, 5 ст. 5 Конвенції;
- було порушено ст. 13 Конвенції у поєднанні зі ст. 3.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив заявникам сплатити 7 000 євро як компенсацію моральної шкоди.

Обставини справи

Заявник п. Ігор Коктиш є громадянином Білорусі, народився у 1980 році. Зараз він знаходиться в ув'язненні в ізоляторі тимчасового утримання (далі – ІТТ) № 15 у м. Сімферополі.

У грудні 2001 року білоруський суд виправдав заявника від звинувачень у вбивстві та грабежі. Суд, зокрема, визнав, що зізнання заявника було отримано недозволеними методами із застосуванням у процесі допитів сили. У травні 2002 року виправдувальний вирок суду було скасовано внаслідок перегляду справи у порядку нагляду за скаргою прокурора. Відтак провадження у справі було відновлено.

У червні 2002 року заявник переїхав до України. Тоді ж стосовно нього у Білорусі було видано постанову про міжнародний розшук та арешт. У червні 2007 року його було затримано в Україні (у м. Севастополі). Заявника було взято під варту до часу його екстрадиції. У липні 2007 року Генеральний прокурор Білорусі звернувся із клопотанням про екстрадицію, надавши запевнення, що заявник не буде засуджений до смертної кари. Через три місяці ці запевнення були ще раз підтвердженні. До того ж, були подані нові гарантії того, що заявника не буде піддано катуванням, іншому неналежному поводженню чи дискримінації. Стверджувалося про забезпечення заявнику справедливого судового розгляду та надання, у разі необхідності, медичної допомоги.

Відповідно до правила 30 Регламенту Суду у жовтні 2007 року Суд застеріг Україну від екстрадиції п. Коктиша до Білорусі. У травні 2008 року суд у м. Севастополі повідомив заявника, що у зв'язку з відсутністю відповідних юридичних підстав його клопотання про звільнення з-під варту до часу екстрадиції не може бути розглянуто.

Після спливу 20 днів перебування в ІТТ заявника було перевезено до слідчого ізолятора (далі – СІЗО) № 15 м. Сімферополя. Заявник стверджував про неналежність умов його ув'язнення у цих установах та

умов перевезення із одного ізолятора до іншого. Уряд України оспорював більшість скарг заявника.

Зміст рішення Суду

Спираючись на ст. 3 Конвенції, п. Коктиш скаржився на те, що у разі його видворення до Білорусі йому загрожує засудження до смертної кари, катування та несправедливе судочинство. Зазначаючи про порушення ст. 3 Конвенції, заявник стверджував про неналежні умови його затримання, перевезення та про ненадання достатньої медичної допомоги. Посилаючись на ст. 5 та ст. 13 Конвенції, він скаржився на незаконність його затримання та відсутність можливості оскаржити це затримання у суді.

Суд передусім зауважив, що він не може досліджувати можливі результати розгляду справи заявника у Білорусі. Проте міжнародні організації доповідали про численні порушення прав людини у цій країні, зокрема про катування чи інші форми неналежного поводження, а також про істотні проблеми у співпраці національних органів з міжнародними структурами по правах людини. Самі білоруські суди визнавали, що п. Коктиш зазнав неналежного поводження, перебуваючи у попередньому ув'язненні у Білорусі. Зазначені обставини доводять недостатність офіційних запевнень з боку Білорусі стосовно того, що до заявника не буде застосована смертна кара і що він не зазнає неналежного поводження. Тому Суд одностайно постановив, що Україна порушить свої зобов'язання згідно зі ст. 3 Конвенції, якщо передасть заявника компетентним органам Білорусі.

Суд відзначив, що він вже визнавав у попередніх справах порушення стосовно умов тримання затриманих у Севастопольському ІТТ. Стосовно умов перебування заявника у СІЗО Суд зауважив, що Уряд не надав жодних доказів на підтвердження своєї оцінки цих умов. У визначенні достовірності показів заявника щодо умов його утримання у зазначеній установі та умов перевезення до неї Суд покладався на висновки Уповноваженого України з прав людини та доповіді Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. З огляду на це Суд дійшов висновку про порушення ст. 3 Конвенції. Суд не визнав порушень у частині скарги заявника щодо неналежності достатньої медичної допомоги.

Розглядаючи скарги на порушення ч. 1, 4 та 5 ст. 5 Конвенції, Суд не знайшов підстав дійти іншого висновку, аніж того, якого він досягав щодо відповідних питань у попередніх справах. Тому Суд одностайно постановив про порушення згаданих приписів Конвенції.

Суд також визнав порушення ст. 13 Конвенції, відзначивши, що у заявника не було ані ефективних, ані доступних засобів захисту його скарг на умови його попереднього ув'язнення.

